

KÁNYÁDI IRÉNE

Az univerzum lüktetése járja át

Láng Eszter művészetéről

„Jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”

(Antoine de Saint-Exupéry)

Láng Eszter neve gyűjtőfogalom: magába foglalja a közgazdászt, az egyetemi tanárt, az író, a művészetkritikust és a tehetséges művészt egyaránt. Eredetileg a bölcsészet- és a gazdaságtan területén szerzett diplomát, majd világgazdaságtan és európai uniós tárgykörben oktatott kurzusokat a debreceni egyetemen.

Férje, Torok Sándor festő volt az, aki felfedezte benne a tehetséges művészt, és akinek hatására Láng Eszter elkezdett festeni. Kísérletező személyisége a képzőművészet területén is hamar kibontakozott, hiszen több műfajban is tehetséges művészként ismert. Ilyenek például a festészet, a fotó, a kollázs, de vannak művészetelméleti értekezései, kritikái is. Saját bevallása szerint az első technika, amit megtanult, a pasztell volt, utána következett a ceruza, az akril, a filc, majd a számítógépes technikák. Mindegyikben otthonosan mozog, a kísérletezés vágya és öröme frissességet és üdeséget kölcsönöz a munkáinak. A technikai kivitelezéstől függetlenül a munkákat ez a fiatalosság és a lírai absztrakt művészet elvontságának szellemisége fogja össze egy koherens rendszerbe.

Az egyik interjújában Láng Eszter így nyilatkozik a munkásságáról: „Én a világnak nem üzenetek. Megpróbálok valamit létrehozni, amit fontosnak tartok, belülről jön, kifejez valamilyen belső állapotot, feszültséget, amivel a befogadó vagy tud azonosulni, vagy nem, vagy mond neki valamit, vagy nem. De nem akarok senkinek a szájába rágni semmit, különösen nem direkt módon. Vagy van rá a nézőnek szeme, agya, vagy nincs. Azt, hogy jó-e a munka, hogy

KÁNYÁDI IRÉNE (1977, Sepsiszentgyörgy) filozófus, művészettörténész.

A BBTE filozófia szakán végzett és szerzett doktori fokozatot, 2013 októbertől a PKE adjunktusa. Tanulmányai szaklapokban láttak napvilágot.

LÁNG ESZTER festőművész, költő (1948, Korond). A debreceni egyetemen 1972-ben bölcsészdiplomát szerzett. Az 1990-es évektől kapcsolódott be a képzőművészeti életbe. Festészetet és grafikai alapokat Torok Sándortól tanult. Festészete a lírai absztrakt irányzatához áll közel. Rendszeresen publikál verseket és képzőművészeti írásokat.

mond-e valamit, nem a befogadó határozza meg, hanem a felkészültsége, a szeme, lelki, szellemi iskolázottsága. Tehát általában nincs semmiféle címzett és üzenet.”¹

1. <https://www.dehir.hu/kultura/ahol-baratok-vannak-ott-jo-az-elet-a-debreceni-festono-szerint/2015/05/17/>

Akvarelljeinek érzékeny formái, vonalvezetése misztikus tartalommal telíti a képeit. Érződik férje alkotói pályája második periódusának a stiláris hatása. A *Zöld lobogás* és a *Fonódások* című munkák organikus alakzatai, filigrán vonalvezetései a természet és az ember harmonikus viszonyát, sőt, összefonódását sugallják. A finom vonalak alakzatai az algáknak a víz alatti hullámzását, a vérerek lüktetését, a figyelő ember idegrendszereit láttatják. A természettel való bensőséges kapcsolatunkat, ahhoz millió szállal való kötődésünket hivatottak kifejezni.

A *Múló napok ritmusa I.* és a *Múló napok ritmusa II.* című festményein a fényfoltok dinamikus és organikus tánca, a nappalok és éjszakák egyenletes váltakozásai a természet egyszerű, ugyanakkor nagyszerű harmonikus mozgását tükrözik. A háttérből előtörő fehér és sárga a nappalok és éjsza-

kák ismétlődésének örökkévalóságát érzékelteti. Akár a bizánci ikonokon levő aureola: a háttérből jövő, mindent megvilágító, nem fakuló örökkévalóság fénye, amely magába olvasztja a vonalak finom vibrálását. A kozmosz csillogása, lüktetése jelenik meg ezeken az akvarelleken.

Az eget és földet összekötő vertikális vonalaknak a motívumvilága köszön vissza a *Szélcsend* és *Tópart* című munkákról is. A kollázs technikával készült alkotások a technikai adottságok függvényében ugyanazt az érzékenységet tükrözik, akárcsak

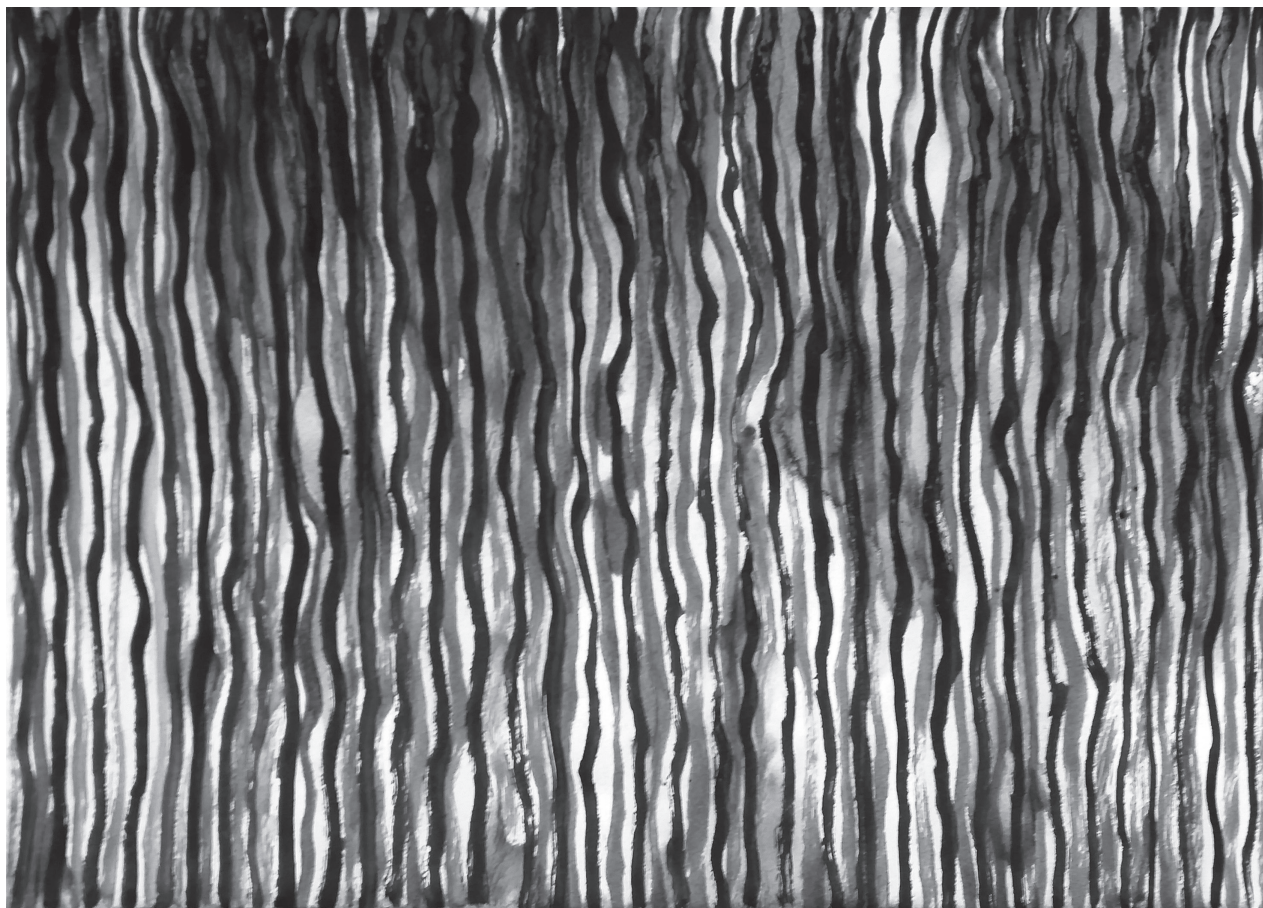

Fonódások, 2018,
akvarell, 50 × 70 cm

a fent említett akvarellek. Nemcsak motívumviláguk, hanem kromatikai hangvételük is hasonló: a kézzel tépett, keskeny papírsávok szinte hallatják a papír finom reccsenését, hasadását. Egyenlőtlen kontúrjaik egy szürreális világ puha lebegését sugallják.

Kollázs talált elemekből: a cím meghatározó a munkák értelmezési szempontjából: talált elemek.... utal a dadaisták játé-

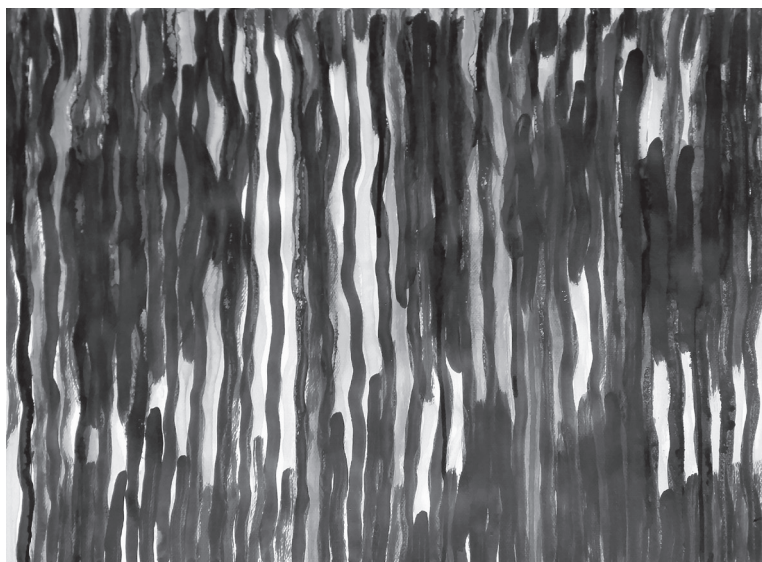
kiteljesedését. Habár szerkezetükben a végsőkig kiegyensúlyozottak, Láng Eszter kollázsai provokatívan hatnak a nézőre. Egy kreatív dialógusra szólítanak fel, amely az asszociatív képességeinket mozgósítva, társszerzőjévé avat az alkotásoknak. A kollázs-szemléletnek ebben a szabadsá-

kos tárgyegyütteseire, a szürrealisták objet trouvéjére, a kubisták kollázs-applikációira. Láng Eszter kollázsain a folatok, anyagok, a különböző organikus kompozíciós elemek egy olyan harmonikus viszonyt alakítanak ki, amely egyszerűsége által éri el a hatását. A különböző textúrák és faktúrák merész egymás mellé helyezése érzékeny nőiességgel társul, amely a kompozíció egyensúlyában találja meg végső

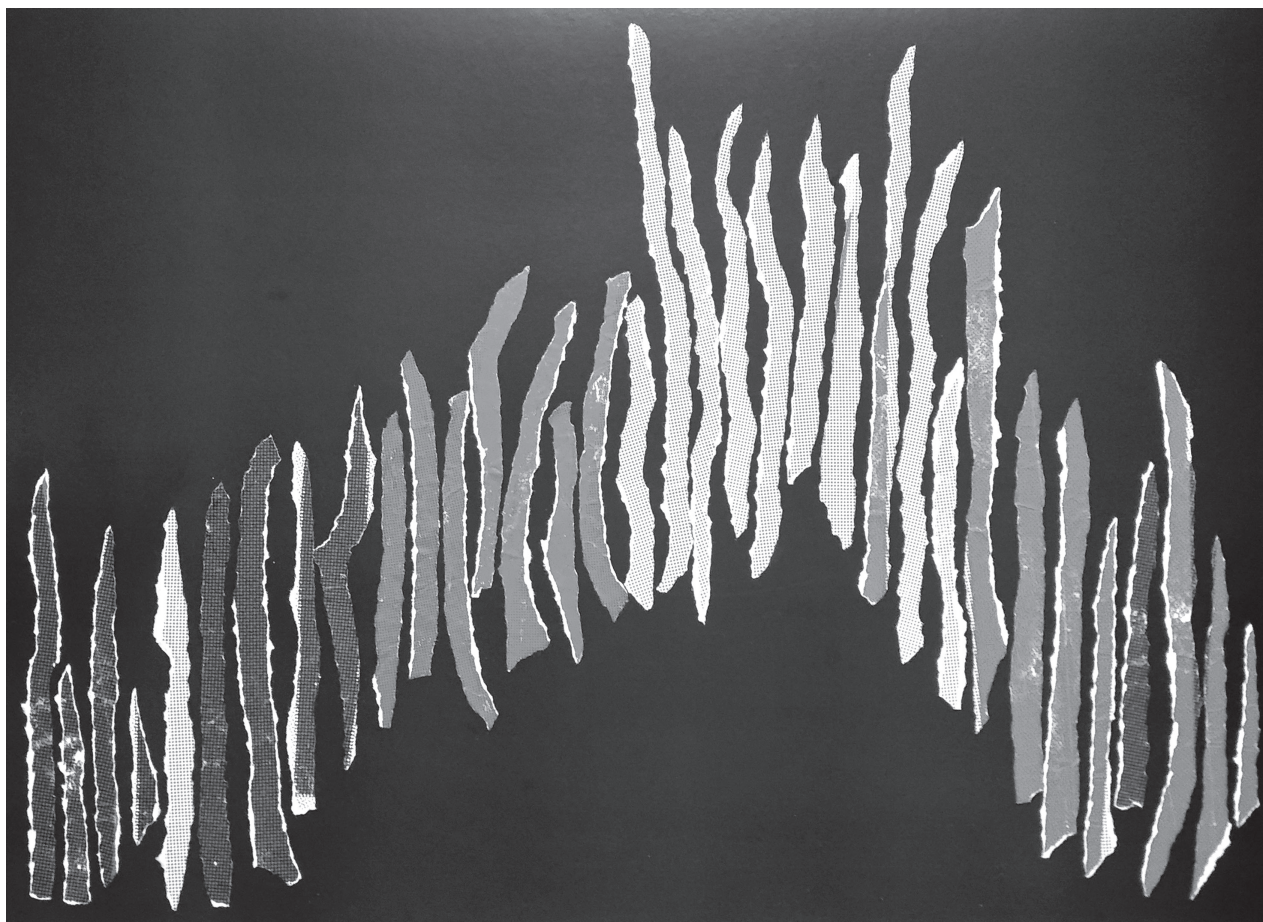
gában éppúgy érvényesül a néző asszociatív kreativitása, akárcsak az alkotóé. Nyitott művek ezek, amelyekben otthonosan érezzük magunkat. A vizuális nyelvezetnek ezt a fajta egyszerűségét, mondhatni, puritán hatását a sötét háttéren megjele-

*Múltó napok ritmusa I., 2018,
vízfestés, 50 × 70 cm*

nő egyszerű geometriai alakzatok statikusságával éri el. Ha figyelmesen szemléljük, a tömör statikusság érzetét megtöri a textúrák dinamikus játéka, egyenlőtlen felületük finom vibrálása, amely különleges mozgalmasságot kölcsönöz a műveknek.

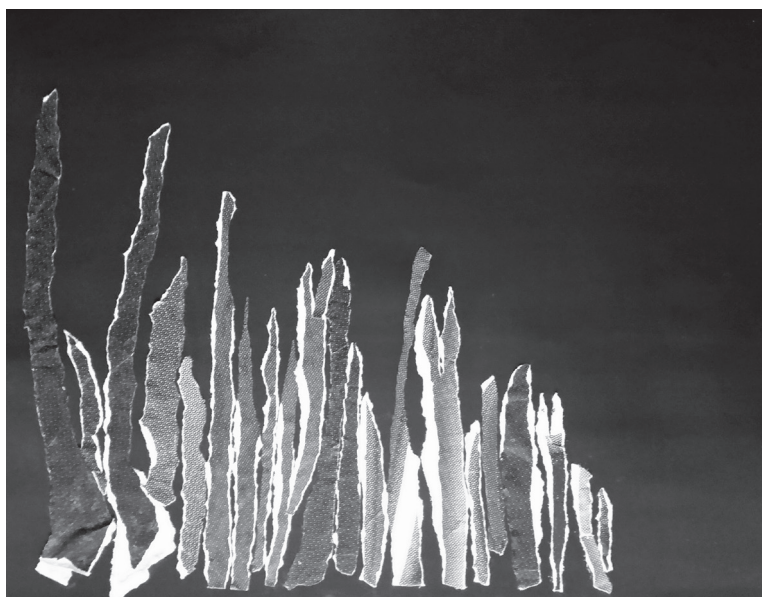
A *Hajnali séta I., II. és III.* című munkái a lírai absztrakció és a matematikai gondolkodásmód szintézisét hozzák. Akárcsak a zeneművek elvont szerkezete, úgy hatnak a néző szemében Láng Eszter ritmikai képleteinek vizuális kompozíciói. Érezni rajtuk a

Múló napok ritmusa II., 2018,
vízfestés, 50 × 70 cm

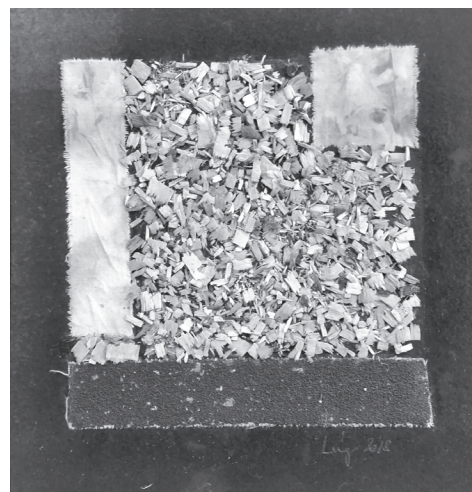
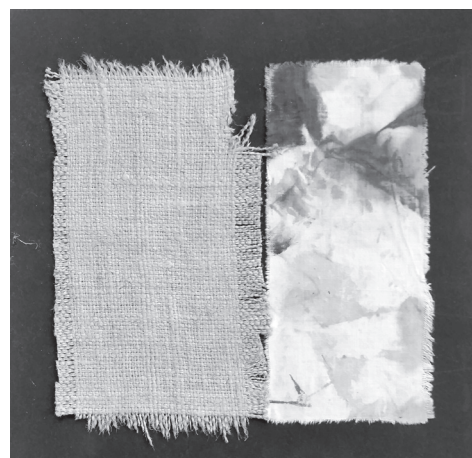
Szélcsend, 2015,
kollázs, 48 × 68 cm

reggelek frissességét, üdeségét, a nap mint nap újjászülető természet és élet reményét. A hajnali séta csendes magányának mélyen személyes és mélyen lírai érzései törnek felszínre bennük. A színfoltok frissen és üdén, életigenlően rezdülnék a sötét háttéren, akárcsak az éjszaka leplét felhasító, ébredező, nyújtózó természet. Akárcsak Klee munkáiban, nem az anyagszerűség, hanem a fény jut bennük központi szerephez, viszont nem mellőzi az erőteljes és tudatos matema-

tikai kompozíciós szerkezetet sem. Könnyed, játékos és spirituális munkák ezek, de bennük feszül az univerzum precíz mechanizmusa, az a mindent egybefogó elv, amely az ókori görögöktől, a szférák zenéjétől napjainkig az élet ritmusát szabályozza. Ez adja Láng Eszter munkáinak nagyságát: a finom, érzékeny részleteket az univerzum lüktetése járja át.

Joggal mondta a művész, hogy munkáival nem üzenetni akar, hanem egy belső feszültséget, állapotot kifejezni. Akinek van rá szeme, látja, akinek van rá érzékenysége, érzi. Mert „jól csak a szívvel lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan”.

*Tópart, 2014,
kollázs, 50 × 69 cm*

*Velem II., 2018,
kollázs talált
elemekből,
20 × 20 cm*

*Velem VI., 2018,
kollázs talált
elemekből,
20 × 20 cm*

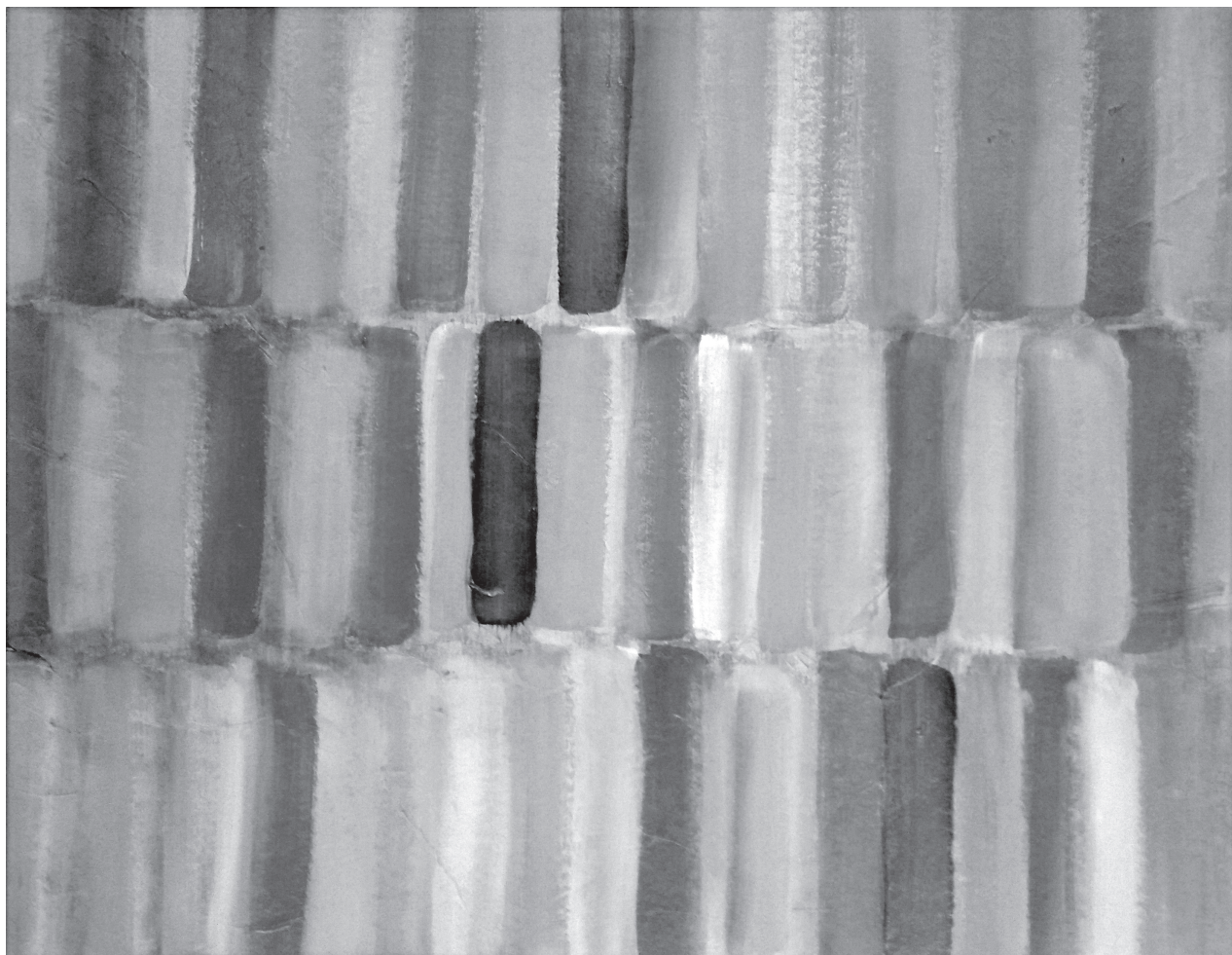
*Hajnali séta I., 2018,
akril, vászon, 80 × 80 cm*

*Hajnali séta III., 2018,
akril, vászon, 80 × 80 cm*

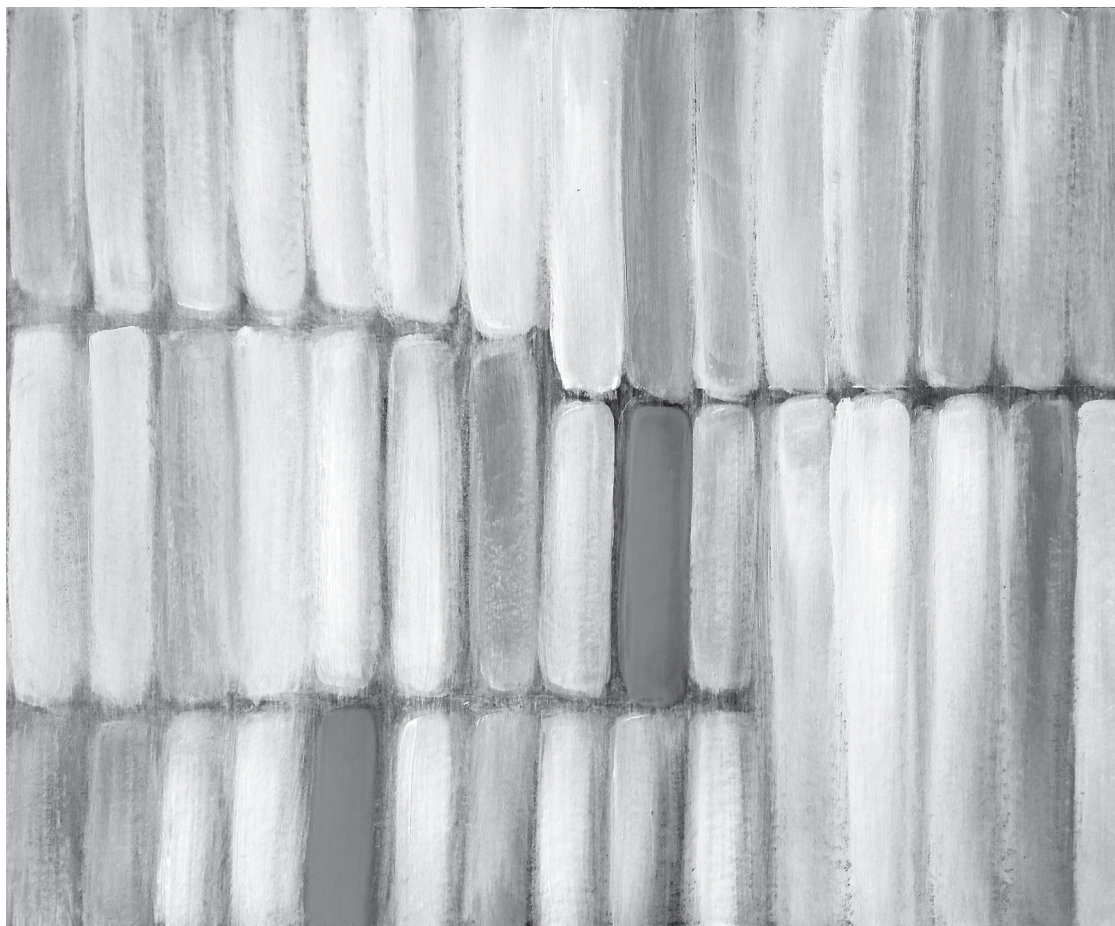
*Hajnali séta II., 2018,
akril, vászon, 80 × 80 cm*

*Paul Klee emlékére I., 2019,
akril, karton, 40 × 50 cm*

*Lecznai formák II., 2019,
papír, akril, 50 × 70 cm*

*Paul Klee emlékére II., 2019,
akril, karton, 40 × 50 cm*

*Estefelé, 2014,
pasztell, 35 × 50 cm*

*Este a székyeknél, 2014,
pasztell, 35 × 50 cm*

